Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510

00101 Helsinki

Asiantuntijakuuleminen

13.10.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 21/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua lunastuslupalain muuttamisesta.

Energiamurros edellyttää ennennäkemättömiä maankäytöllisiä tarpeita Suomessa. Fingrid on esittänyt 3200 km lisärakentamistarpeen jo pelkästään kantaverkolle. Käytännössä tämä tarkoittaa sekä uutta kantaverkko-rakentamista että rinnakkaisia verkkoja. Nämä kaikki rakennetaan jonkun omistamalle maalle. Rinnakkaiset verkot osuvat samojen maanomistajien maille, joilta on jo aiemmin lunastettu kantaverkon tarpeisiin. Kaupallisten hankkeiden siirtolinjoja ei tällä hetkellä millään tavalla kannusteta lähekkäin sijaitsevien voimaloiden siirtolinjojen yhteisrakentamiseen. Käytännössä jokaisesta voimalasta lähtee oma siirtolinja kantaverkkoon. Tämä on täysin turhaa maankäyttöä, joka rajoittaa maanomistajien maankäyttömahdollisuuksia sekä sirpaloi talous- ja luonnonmetsiä tarpeettomasti.

Suurin osa rakennustarpeista kohdistuu Suomen länsiosiin. Alueella on lukuisia maanomistajia, joiden omistusalat ovat pieniä. Lopputuloksena tulee olemaan tilanteita, joissa maankäyttö estyy maanomistajilta käytännössä kokonaan.

MTK ei vastusta nyt esitettyä uudistusta lunastuslupalakiin. Todennäköisesti sen käytännöntason vaikutukset eivät tule olemaan suuria, sillä sähkölinjojen ja siirtoputkien sijoittamisessa pyritään jo nykyisellään sijoittamaan ne välttäen herkimpiä ympäristökohteita. Tässäkään esityksessä ei kuitenkaan oteta huomioon sitä, että linjoja ei rakenneta suunnitelmallisesti yhdessä. Linjojen rakentamisessa pitäisi suunnitelmallisesti ottaa huomioon muutkin alueelle suunnitellut tai jo olemassa olevat linjat, jotta ne voidaan sijoittaa ja rakentaa niin, että linjojen alle jäävä maapinta-ala on mahdollisimman pieni. Näin voidaan vähentää linjojen rakentamisen negatiivisia vaikutuksia niin maanomistajalle kuin ympäristöllekin. Tämän lunastuslupalain uudistuksen piirissä voitaisiin edistää linjojen yhteisrakentamista. MTK ei tue hallituksen esityksessä esitettyä tulkintaa siitä, että kaupallisten hankkeiden siirtolinjojen rakentaminen täyttää automaattisesti yleisen tarpeen vaatimuksen, eli lunastuslupa on myönnettävissä. Tulkinta on erikoinen, koska varsinainen voimalahanke ei ole yleisen tarpeen vaatima hanke: sitä ei voida lunastustoimituksella toteuttaa. Saman hankkeen aiheuttamat siirtolinjat kuitenkin ovat.

MTK esittää, että lupamääräyksissä tulee huomioida eri hankkeiden yhteisrakentamiseen liittyvät edellytykset tai kapasiteetin varaukset mahdollisia myöhempiä liittymistarpeita varten. Näitä molempia tarpeita pitäisi täydentää myös erikseen annettavilla asetuksilla, joten lakiin tulisi lisätä asetuksenantovaltuus.

Tämä lunastuslupalakiuudistus ei tule käytännössä vaikuttamaan maanomistajiin. MTK kuitenkin muistuttaa, että maanomistajat odottavat hallitusohjelmassa luvattua lunastuslain sekä sähkölinjojen korvauksiin tehtäviä uudistuksia ja sen myötä tulevia parannuksia oikeuksiinsa.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510

00101 Helsinki

Asiantuntijakuuleminen

13.10.2022

Helsingissä 12.10.2023

Jenni Hunnakko
Ympäristöjuristi

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi